

Наукові перспективи
Видавнича група

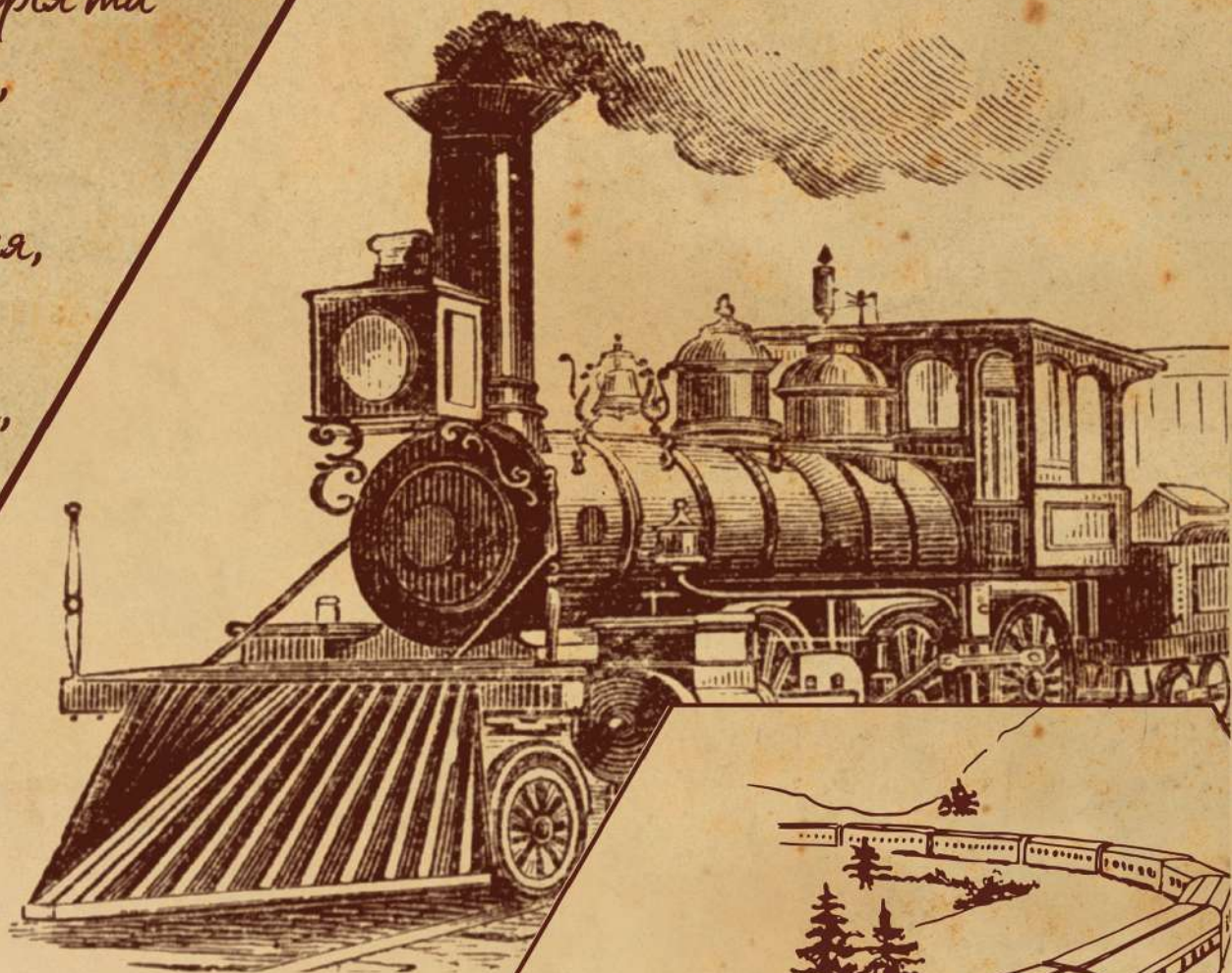

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№5(23)

2024

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 5(23) 2024

Київ – 2024

Миронов О.Г. 126
РОЛЬ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У МАЙБУТНЬОМУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ РЕГУЛЯТОРІВ ТА ІНВЕСТОРІВ

Новаковська І.О., Бавровська Н.М., Іванченко В.А. 137
ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Паливода Р.В., Винничук Р.О. 150
ЗАЛУЧЕНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ: ЇЇ РОЛЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ДОСЯГНЕННІ КІНЦЕВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прилуцький А.М. 163
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

СЕРІЯ «Державне управління»

Богданенко А.І. 177
ХРИСТИЯНСЬКА КОМУНІКАЦІЯ: СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС ХРИСТИЯНСЬКОЇ ТЕОЛОГІЇ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Будеянський Б.С. 187
ОБґРУНТУВАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ ЗАХИСТОМ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Вдовенко Н.М. 200
ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ АМАРТІЯ СЕНА ДЛЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ТА БЛАКИТНОЇ ЕКОНОМІКИ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Вдовенко Н.М., Федірець О.В., Семенов А.Г. 211
МЕХАНІЗМ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Веретинський А.І. 222
ЕКОНОМІЧНА ЧАСТИНА УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС КРІЗЬ ПРИЗМУ СТАТИЧНО-ІМПЛЕМЕНТАЦІЙНОЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ІНДИКАЦІЇ

УДК 005.934:005

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-5\(23\)-211-221](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-5(23)-211-221)

Вдовенко Наталія Михайлівна доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 16а, тел.: (067) 92-36-720, <https://orcid.org/0000-0003-0849-057X>

Федірець Олег Володимирович доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, Полтавський державний аграрний університет, 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3, тел.: (05322) 50-25-22, <https://orcid.org/0000-0002-9710-4644>

Семенов Андрій Григорович доктор економічних наук, професор, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, Класичний приватний університет, 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70-б, тел.: (067) 31-53-479, <https://orcid.org/0000-0001-7937-2533>

МЕХАНІЗМ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. В статті розглянуто механізм збалансованого розвитку та управління фінансово-економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери в умовах поведінкової економіки. Для покращення інвестиційного клімату діяльності суб'єктів господарювання агропродовольчої сфери необхідно перш за все, удосконалити інвестиційну інфраструктуру; контролювати рівень ризиків, що впливають на їх діяльність (криміногенна ситуація, політична нестабільність, підвищення рівня інфляції тощо); привести у відповідність правову й нормативну базу України до вимог Європейського Союзу; збільшити рівень внутрішнього валового продукту України і валового регіонального продукту; врегулювати питання скорочення державного боргу; подолати корупцію на всіх рівнях; забезпечити розвиток фінансової сфери.

В сучасних умовах взаємозв'язок бізнесу та держави, враховуючи особливості агропродовольчої сфери України визначає перспективи її майбутнього розвитку. Відповідно важливим завданням як агропродовольчого бізнесу, так і державних органів влади є побудова надійних партнерських

відносин. Нами запропоновано модель соціально-економічної трансформації взаємовідносин в агропродовольчій сфері, де основні елементи зазначеного процесу, враховуючи розподіл ролей в межах взаємодії держави та суб'єктів господарювання. Даний механізм збалансованого розвитку та управління фінансово-економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери в умовах поведінкової економіки наразі є актуальним не тільки через ефективність, а й через адаптивність. При цьому фіскальні інструменти управління відходять на другий план, оскільки зміни податкових ставок є безadresними, а фінансове стимулювання дозволяє спрямувати зусилля на досягнення конкретних цілей.

Для активізації процесу залучення іноземних інвестицій та внутрішнього інвестування доцільно реалізовувати заходи, які би підвищили інвестиційну привабливість суб'єктів господарювання, галузей, регіонів та держави в цілому.

Ключові слова: економічна теорія, збалансований розвиток, інвестиції, інновації, макроекономічне моделювання, механізм, підприємства агропродовольчої сфери, поведінкова економіка, управління, фінансово-економічна безпека.

Vdovenko Nataliia Mykhaylivna Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Global Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, 03041, Kyiv, St. Heroyiv Oborony, 16a, tel.: (067) 92-36-720, <https://orcid.org/0000-0003-0849-057X>

Fedirets Oleg Volodymyrovych Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of I. Markina Department of Management, Poltava State Agrarian University, 36003, Poltava, St. Skovorody, 1/3, tel.: (05322) 50-25-22, <https://orcid.org/0000-0002-9710-4644>

Semenov Andriy Grigorovich Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Economics, Classic Private University, 69002, Zaporizhzhya, St. Zhukovs'koho, 70-b, tel.: (067) 31-53-479, <https://orcid.org/0000-0001-7937-2533>

MECHANISM OF BALANCED DEVELOPMENT AND MANAGEMENT OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF AGRO-FOOD ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF BEHAVIORAL ECONOMICS

Abstract. The article examines the mechanism of balanced development and management of financial and economic security of agro-food enterprises in the

conditions of behavioral economics. To improve the investment climate of agro-food business entities, it is necessary, first of all, to improve the investment infrastructure; control the level of risks affecting their activities (criminogenic situation, political instability, rising inflation, etc.); bring the legal and regulatory framework of Ukraine into compliance with the requirements of the European Union; increase the level of gross domestic product of Ukraine and gross regional product; settle the issue of reducing the state debt; to overcome corruption at all levels; ensure the development of the financial sphere. In modern conditions, the relationship between business and the state, taking into account the peculiarities of the agro-food sector of Ukraine, determines the prospects for its future development.

Accordingly, an important task of both the agro-food business and state authorities is to build reliable partnership relations. We have proposed a model of socio-economic transformation of relations in the agro-food sector, where the main elements of the specified process, taking into account the distribution of roles within the framework of the interaction of the state and business entities. This mechanism of balanced development and management of the financial and economic security of agro-food enterprises in the conditions of behavioral economics is currently relevant not only because of its efficiency, but also because of its adaptability. At the same time, fiscal management tools take a back seat, since changes in tax rates are non-addressable, and financial incentives allow efforts to be directed towards achieving specific goals.

In order to intensify the process of attracting foreign investment and domestic investment, it is advisable to implement measures that would increase the investment attractiveness of business entities, industries, regions and the state as a whole.

Keywords: economic theory, balanced development, investments, innovations, macroeconomic modeling, mechanism, agro-food enterprises, behavioral economics, management, financial and economic security

Постановка проблеми. Несприятливий інвестиційний клімат є важливою перешкодою на шляху залучення іноземного капіталу як в економіку України, так і в економіку окремих регіонів чи галузей, таких як, наприклад, агропродовольча сфера. В цих умовах доцільно вирішити питання ефективного використання інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання і регіонів та галузей України. Аналіз досвіду управління інвестиційною діяльністю в розвинутих державах і країнах з трансформаційною економікою свідчить, що її ефективне управління залежить від стану державного регулювання, зокрема: пільгової податкової політики, державної фінансової підтримки суб'єктів господарювання і цільового стимулювання пріоритетних галузей економіки. Система інструментів державного регулювання інвестиційних процесів у економічно розвинутих країнах передбачає використання таких фінансових

стимулів: надання суб'єктам господарювання кредитів з низькими відсотковими ставками, надання субсидій тощо. При цьому фіскальні інструменти управління відходять на другий план, оскільки зміни податкових ставок є безадресними, а фінансове стимулювання дозволяє спрямувати зусилля на досягнення конкретних цілей. Для активізації процесу залучення іноземних інвестицій та внутрішнього інвестування доцільно реалізовувати заходи, які би підвищили інвестиційну привабливість суб'єктів господарювання, галузей, регіонів та держави в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. На думку Могильного О. М для покращення управління інвестиційною діяльністю першочерговим завданням є розробка комплексної програми залучення інвестицій [4, с. 9]:

Взявши до уваги принципи запропоновані Бичишина Л. Д. [1], нами запропоновано такі напрями удосконалення інвестиційної політики:

удосконалення загального (митного, податкового, земельного, екологічного, корпоративного) та спеціального законодавства;

гарантування державного захисту приватних інвестицій;

врегулювання суперечок комерційного характеру між суб'єктами інвестиційного процесу;

посилення ефективності державного інвестування та його ролі у якості інструменту спрямування інвестиційних ресурсів на реалізацію стратегічно важливих інвестиційних проектів;

сприяння розвитку державно-приватного партнерства, розширення сфери його використання з тим, щоб реалізувати масштабні інфраструктурні проекти, модернізувати основні галузі економіки;

створення нових технологічних та індустриальних парків, та модернізація вже існуючих.

Ефективність інвестиційної діяльності в регіоні значною мірою залежить від його інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості. Найбільш узагальнене визначення інвестиційного клімату характеризує його як певну сукупність політичних, соціально-економічних, фінансово-економічних, організаційно-правових, природних, географічних та інших факторів, притаманних певному регіону, які визначають його привабливість для капіталовкладень з боку іноземного інвестора [2; 3; 5, с. 9]. Дані факти актуалізують зазначену проблематику.

Мета статті – дослідити механізм збалансованого розвитку та управління фінансово-економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери в умовах поведінкової економіки.

Виклад основного матеріалу. З огляду на складну економічну ситуацію в країні, доцільно впроваджувати реформи практично в усіх сферах економіки. Це, у свою чергу, потребує значних капіталовкладень, зокрема й іноземних. А для залучення іноземних капіталів в економіку регіонів України слід забезпечити привабливий інвестиційний клімат.

На нашу думку, існує гостра необхідність щодо впровадження низки заходів, спрямованих на покращення інвестиційного клімату в економіці України (рис. 1).

Рис. 1. Заходи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату в економіці України

Джерело: власна розробка

Враховуючи необхідність збільшення обсягів іноземного інвестування, Соколенко С.І. наголошує на доцільності створення умов для вигідного капіталовкладення іноземним інвесторам: диверсифікувати джерела інвестицій; створити результативні механізми управління інвестиційною діяльністю; реструктуризувати економіку; надавати пріоритет залучення інвестицій у ті галузі, що особливо потребують інвестування; мотивувати

суб'єктів господарювання і населення здійснювати довгострокові вкладення; стимулювати реінвестування; вдосконалити інвестиційне законодавство та забезпечити його стабільність; забезпечити гарантії іноземному інвестору; забезпечити пропорції витрат інвестиційних ресурсів їх надходженню [6, с. 644]. Крім того, Соколенко С.І. пропонує вжити заходи для збільшення інвестицій в підприємницьку діяльність, оскільки саме суб'єкти господарювання здатні створювати додану вартість (рис. 2).

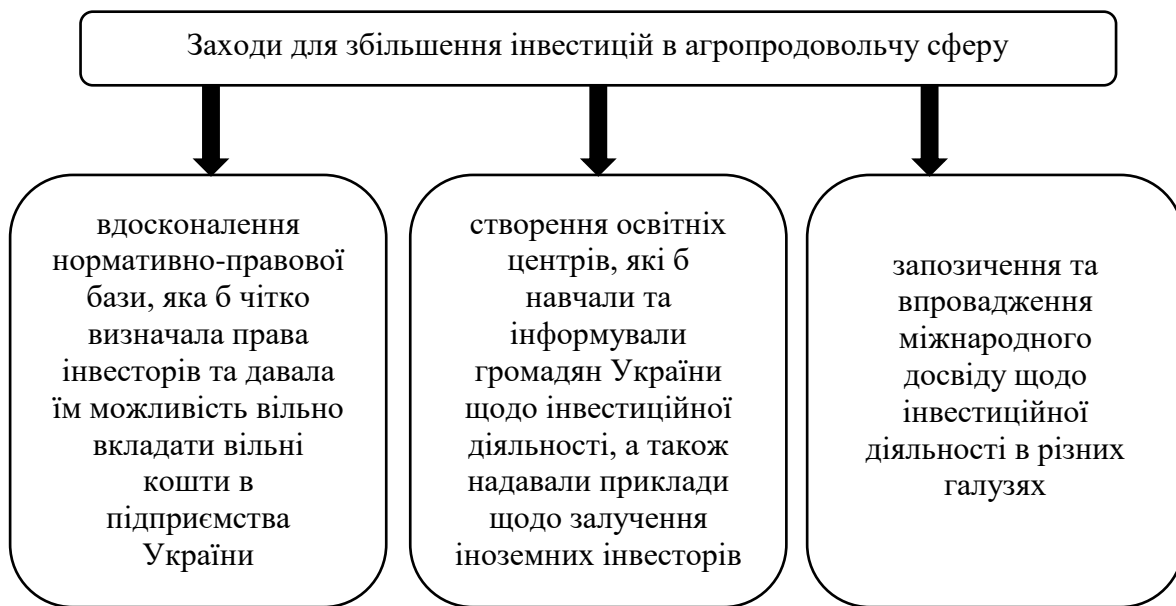

Рис. 2. Заходи для збільшення інвестицій в агропродовольчу сферу
Джерело: систематизовано авторами на основі [6, с. 645].

На нашу думку, для покращення інвестиційного клімату діяльності суб'єктів господарювання агропродовольчої сфери необхідно перш за все, удосконалити інвестиційну інфраструктуру; контролювати рівень ризиків, що впливають на їх діяльність (криміногенна ситуація, політична нестабільність, підвищення рівня інфляції тощо); привести у відповідність правову й нормативну базу України до вимог Європейського Союзу; збільшити рівень внутрішнього валового продукту України і валового регіонального продукту; врегулювати питання скорочення державного боргу; подолати корупцію на всіх рівнях; забезпечити розвиток фінансової сфери.

Співпраця з міжнародним капіталом має здійснюватися з використанням ряду фінансових інструментів: концесію – надавати окремі виробничі об'єкти, поклади корисних копалин, земельні ділянки в оренду іноземним інвесторам; здійснювати продаж цінних паперів, аукціонний продаж нерухомості іноземним підприємцям, а також юридичним і фізичним особам; передавати нерухомість кредиторам, як оплату державного зовнішнього боргу; здійснювати фінансування інвестиційних проектів за рахунок виручених від імпорту коштів [8, с. 58].

Для покращення інвестиційного клімату як в Україні, так і в окремих регіонах чи сферах економіки, зокрема в агропродовольчій пропонуємо наступне (рис. 3).

Рис. 3. Заходи покращення інвестиційного клімату в агропродовольчій сфері
Джерело: власна розробка

Отже, головне завдання інвестиційної діяльності агропродовольчої сфери – забезпечення умов та ресурсів для виконання тієї чи іншої програми стратегічного розвитку, заснованої на стимулюванні інвестиційної та інноваційної активності суб'єктів господарювання.

На даному етапі економічного розвитку виключно ринкові механізми, спрямовані на досягнення максимального прибутку, не можуть забезпечити збалансованість економічного розвитку регіону, тому необхідне державне регулювання регіональної інвестиційної діяльності, яке дозволить досягти збалансованості всіх інвестиційних потоків для ресурсного забезпечення структурних перетворень. Необхідність державного регулювання обумовлена тим, що ринкові механізми нерозвинені або відсутні. Органи державної влади

можуть компенсувати цю проблему на короткому відрізку часу. Участь держави в регулюванні економіки має бути поступово замінено ринковим саморегулюванням в міру розвитку інститутів ринку.

Структура формування та реалізації регіональної інвестиційної політики представлена у вигляді трьох взаємопов'язаних блоків (рис. 4).

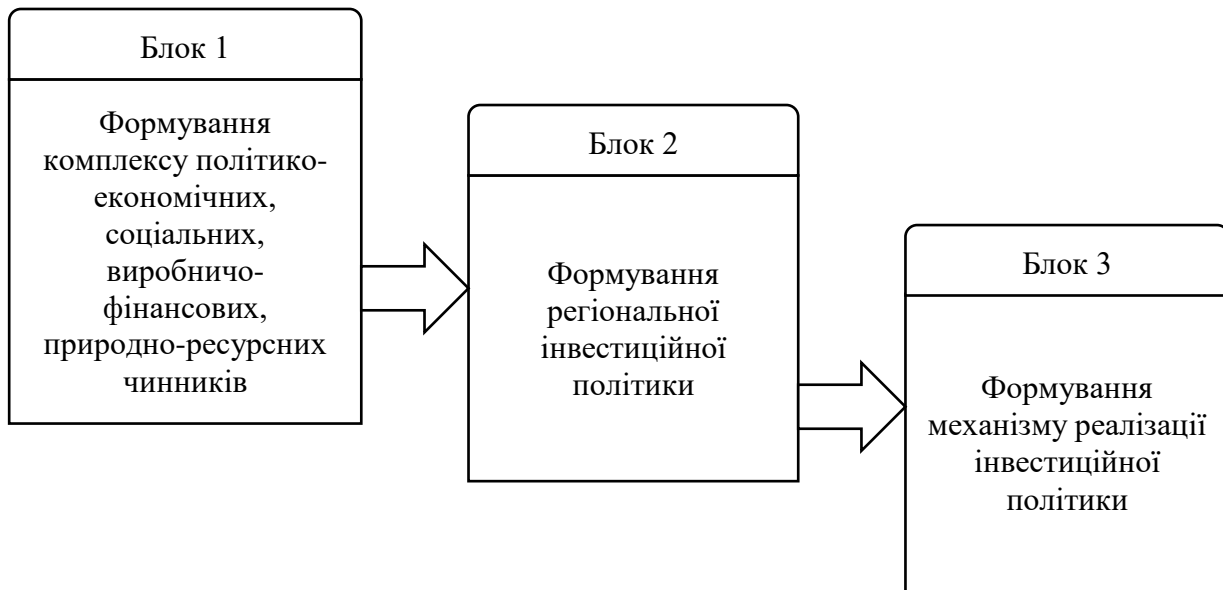

Рис. 4. Структура формування та реалізації регіональної інвестиційної політики в агропродовольчій сфері

Джерело: власна розробка

Перший блок представлений комплексом політико-економічних, соціальних, виробничо-фінансових, природно-ресурсних факторів, а також факторів розвитку, які мають чіткий зв'язок із галузевими та регіональними особливостями та визначають рівень інвестиційної привабливості.

Блок 2 включає в себе напрямки спрямовані на формування регіональної та галузевої інвестиційної політики, і складається з наступних елементів:

встановлення мети, цілей та ключових пріоритетів інвестиційної політики;

розробка галузевих та регіональних інвестиційних програм;

побудова механізму реалізації галузевої та регіональної інвестиційної політики.

Блок 3 передбачає розбудову механізму реалізації інвестиційної політики, мета якого – вплив органів регіонального управління на всіх учасників, які задіяні у інвестиційному процесі для досягнення намічених показників соціально-економічного розвитку агропродовольчої сфери.

Ключовими завданнями державної інвестиційної політики на сучасному етапі розвитку України є:

- кардинальне поліпшення інвестиційного клімату (державний аспект) і підвищення інвестиційної привабливості (регіональний аспект);
- інвестиційне забезпечення інноваційно-технологічної модернізації і розвитку виробничого потенціалу агропродовольчої сфери.

Інвестиційна політика в агропродовольчій сфері повинна виходити, по-перше, із стратегічних цілей і завдань її розвитку, по-друге, враховувати сформовану структуру самої сфери, витрати, повинна бути спрямована на підвищення інвестиційної привабливості. Для підвищення інвестиційної привабливості необхідно: проаналізувати особливості відтворювального процесу в агропродовольчій сфері; оцінити технічний і технологічний рівень виробництва; визначити пріоритети соціально-економічного розвитку; розробити інвестиційно привабливі проекти; обґрунтувати джерела фінансування, в тому числі залучення іноземного капіталу при дотриманні регіональних інтересів; визначити механізм реалізації інвестиційної політики за умови забезпечення балансу інтересів виробників в суміжних галузях.

Відповідно до теорії інвестицій основними принципами інвестиційної політики на всіх рівнях є цілеспрямованість, ефективність, багатоваріантність, системність, керованість, комплексність. Регулювання інвестиційної діяльності представляє собою програму скоординованих дій органів державного управління щодо реалізації зазначених цілей, завдань, напрямів інвестиційної політики, що забезпечують розподіл інвестиційних ресурсів відповідно до потреб регіону на даному етапі економічного розвитку.

Під механізмом управління інвестиційною діяльністю розуміється сукупність економічних, правових, адміністративних, організаційних форм і методів регулювання інвестиційного процесу. Механізм управління інвестиційною діяльністю є багаторівневим, тобто ефективність застосування будь-якого структурного елемента механізму вимагає узгодженості дій на всіх рівнях (державному, регіональному, муніципальному).

Механізм реалізації інвестиційної політики включає в себе:

- 1) вдосконалення законодавчого забезпечення інвестиційної діяльності;
- 2) здійснення концентрації інвестиційних ресурсів на стратегічних напрямках інвестиційних програм;
- 3) мобілізація всіх джерел інвестиційних ресурсів, включаючи інституційні та заощадження населення;
- 4) здійснення моніторингу інвестиційної діяльності для своєчасного корегування інвестиційної політики.

Для успішної реалізації стратегії підвищення інвестиційної привабливості агропродовольчої сфери необхідно застосувати такі основні організаційно-

управлінські форми впливу: інформаційно-аналітичне забезпечення; методи підвищення інвестиційного іміджу території; методи реструктуризації; методи просування пріоритетних інвестиційних проектів.

Висновки. Для покращення інвестиційного клімату діяльності суб'єктів господарювання агропродовольчої сфери необхідно перш за все, удосконалити інвестиційну інфраструктуру; контролювати рівень ризиків, що впливають на їх діяльність (криміногенна ситуація, політична нестабільність, підвищення рівня інфляції тощо); привести у відповідність правову й нормативну базу України до вимог Європейського Союзу; збільшити рівень внутрішнього валового продукту України і валового регіонального продукту; врегулювати питання скорочення державного боргу; подолати корупцію на всіх рівнях; забезпечити розвиток фінансової сфери. В сучасних умовах взаємозв'язок бізнесу та держави, враховуючи особливості агропродовольчої сфери України визначає перспективи її майбутнього розвитку. Відповідно важливим завданням як агропродовольчого бізнесу, так і державних органів влади є побудова надійних партнерських відносин. Нами запропоновано модель соціально-економічної трансформації взаємовідносин в агропродовольчій сфері, де основні елементи зазначеного процесу, враховуючи розподіл ролей в межах взаємодії держави та суб'єктів господарювання. Даний механізм збалансованого розвитку та управління фінансово-економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери в умовах поведінкової економіки наразі є актуальним не тільки через ефективність, а й через адаптивність.

Література:

1. Бачишина Л.Д. Інформаційні технології як ключовий аспект сталого землекористування в Україні / С.М. Ілляшенко // Зб. мат. Національної наук.-метод. конф «Цифрова економіка» (4-5 жовтня 2018 року). – К. : КНЕУ, 2018 – С. 35-38.
2. Готра В.В. Інвестиційні передумови формування інноваційного потенціалу АПК / В.В. Готра // Сталій розвиток економіки. – 2015. – № 2. – С. 169–177.
3. Іртищева І.О. Інноваційний розвиток сільських територій: адаптація міжнародного досвіду в національних реаліях : монографія / І.О. Іртищева, А.Я. Сохнич. – Миколаїв: Іліон, 2012. – 172 с.
4. Могильний О.М. Регулювання аграрної сфери : монографія / О.М. Могильний. – Ужгород : ІВА, 2005. – 400 с.
5. Пасхавер Б. Й. Основні проблеми розвитку сільськогосподарського виробництва / Б. Й. Пасхавер, Л. В. Молдован, О. В. Шубравська // Економіка АПК. – 2012. – № 6. – С. 3–9.
6. Соколенко С.І. Кластери в глобальній економіці : монографія / С.І. Соколенко. – К. : Логос, 2004. – 848 с.
7. Федірець О.В. Розвиток агропродовольчої сфери як соціально-економічної системи: теорія, методологія, практика : дис. ... доктора економ. наук : 08.00.03 / Федірець Олег Володимирович. – Полтава : ПДАУ, 2021. – 448 с.
8. Черевко Г. Зрівноважений розвиток сільських територій / Г. Черевко, І. Черевко // Аграрна економіка. – 2010. – № 1-2. – С. 57–66.

References:

1. Bachishina, L.D. (2018). Informatsiyni tekhnolohiyi yak klyuchovyy aspekt staloho zemlekorystuvannya v Ukrayini [Information technologies as a key aspect of sustainable land use in Ukraine]. Zbirnyk materialiv Natsional'noyi naukovo-metodychnoyi konferentsiyi «Tsyfrova ekonomika» – Collection of materials of the National Scientific and Methodological Conference «Digital economy». (pp. 35–38). Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
2. Gotra, V.V. (2015). Investytsiyni peredumovy formuvannya innovatsiynoho potentsialu APK [Investment prerequisites for the formation of the innovative potential of the agro-industrial complex]. Stalyy rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development, 2, 169–177 [in Ukrainian].
3. Irtysheva, I.O., & Sokhnych, A.Ya. (2012). Innovatsiynyy rozvytok sil's'kykh terytoriy: adaptatsiya mizhnarodnoho dosvidu v natsional'nykh realiyakh [Innovative development of rural areas: adaptation of international experience in national realities]. Mykolaiv: Ilion [in Ukrainian].
4. Mogilny, O.M. (2005). Rehulyuvannya ahrarnoyi sfery [Regulation of the agrarian sphere]. Uzhhorod: IVA [in Ukrainian].
5. Paskhaver, B.Y., Moldovan, L.V., & Shubravska, O.V. (2012). Osnovni problemy rozvytku sil's'kohospodars'koho vyrobnytstva [The main problems of the development of agricultural production]. Ekonomika APK – Economy of agro-industrial complex, 6, 3-9 [in Ukrainian].
6. Sokolenko, S.I. (2004). Klasteri v hlobal'niy ekonomitsi [Clusters in the global economy]. Kyiv: Lohos [in Ukrainian].
7. Fedirets, O.V. (2021). Rozvytok ahroprodovol'choyi sfery yak sotsial'no-ekonomichnoyi systemy: teoriya, metodolohiya, praktyka [Development of the agro-food sector as a socio-economic system: theory, methodology, practice]. Doctor's thesis. Poltava: PDAU [in Ukrainian].
8. Cherevko, G., & Cherevko, I. (2010). Zrivnovazhenyy rozvytok sil's'kykh terytoriy [Balanced development of rural areas]. Ahrarna ekonomika – Agrarian economy, 1-2, 57–66 [in Ukrainian].